

Universal Declaration of Human Rights - Sorbian, Upper

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Powšitkowne wozjewjenje čłowječich prawow

Zjednočenych narodow wot 10. 12. 1948

Preambla

Dokelž twori plipóznaće wšěm čłonom čłowjeskeje swójby plislušaceje dostojnosće a jich jenakich a njeparujomnych prawow zakład swobody, sprawnosće a měra w swěće,

dokelž stej njedopóznaće a znaječanje čłowječich prawow k aktam barbarstwa wjedłoj, kotrež su swědomje čłowjestwa hłuboko zranili, a dokelž je so wutworjenje swěta, w kotrymž spožči so čłowjekam, swobodnym wot stracha a nuzy, swoboda řečenja a wěry, jako najwyše prócowanje čłowjestwa wozjewiło,

dokelž je bytostne, čłowječe prawa z knjejstwom prawa škitać, zo njeby so čłowjek k zběžkej pjećiwu tyranstwu a potłóčowanju jako poslednjemu sředkej nuzował,

dokelž je bytostne, wuwice pjećelskich počahow mjez narodami spěchować,

dokelž su ludy Zjednočenych narodow we wustawkach znowa swoju wěru do zakładnych čłowječich prawow, do dostojnosće a hódnoty čłowjeskeje wosoby a do runoprawosće muža a žony wobkrućili a wobzamknyli, socialny postup a lěpše žiwjenske poměry pći wjetšej swobodze spěchować,

dokelž su so sobustawske staty zawjazali, w zhromadnym dźěle ze Zjednočenymi narodami powšitkowne respektowanie a zwoprawdženje čłowječich prawow a zakładnych swobodow plesadzić,

dokelž je zhromadne měnjenje wo tutych prawach a swobodach plewšo wažne za połne spjelnjenje tutoho zawjazka,

proklamuje Generalna zhromadźizna

tute Powšitkowne wozjewjenje čłowječich prawow jako zhromadny ideal, kotryž ma so wot wšěch ludow a narodow docpěć, zo bychu kóždy jednotliwec a wšě organy towaršnosće tute wozjewjenje stajnje w pomjatu měli a so prócowali, plez wučbu a kubłanje respektowanie tutych prawow a swobodow spěchować a plez postupowace naprawy w narodnym a mjezynarodnym wobłuku jich powšitkowne a faktiske plipóznaće a zwoprawdženje pola wobydlerstwa kaž sobustawskich statow tak tež tych jich nadknjejstwu podstějacych teritorijow zaručć.

Artikl 1

Wšitcy čłowjekoj su wot naroda swobodni a su jenacy po dostojnosći a prawach. Woni su z rozumom a swědomjom wobdarjeni a maja mjezsobu w duchu bratrowstwa wobchadźć.

Artikl 2

Kóždy je woprawnjeny, w tutym wozjewjenju proklamowane prawa a swobody wužiwać, a to bjez kóždehožkuli rozeznawanja, kaž po rasy, barbje, splahu, řeči, religiji, politiskim abo druhim pleswědčenju, narodnym abo socialnym pochodze, po zamóženju, narodze abo druhim statusu .

Dale njesmědža so žane rozdžěle činić na zakładze politiskeje, prawniskeje abo mjezynarodneje pozicije kraja abo teritorija, kotremuž wosoba plisluša, njedźiwajo na to, hač je njewotwisny, hač pod rukowaćelstwom steji, hač njewobsedži swójske knježerstwo abo hač podleži někajkemu druhemu wobmjelowanju swojeje suwerenity.

Artikl 3

Kóždy ma prawo na žiwjenje, swobodu a wěstotu wosohy.

Artikl 4

Nichtó njesmě so w njewólnistwje abo roboćanstwje dźeržeć; njewólnistwo a wikowanje z njewólnikami stej we wšěch svojich formach zakazanej.

Artikl 5

Nichtó njesmě so podćisnyć ćwělowanju abo surowemu, njećłowjeskemu abo ponižowacemu wobchadženju abo chłostanju.

Artikl 6

Kóždy ma prawo, wšudže jako prawakmany płipóznaty hć.

Artikl 7

Wšitcy čłowjekoj su před zakonjom runi a maja b jez diskriminaeije prawo na jenaki škit plez zakoń. Wšitey maja pawo na jenaki škit płećiwo kóždej diskriminaciji, kotraž by předležace wozjewjen je zraniła, a płećiwo pozbudžen ju k tajkej diskriminaciji.

Artikl 8

Kóždy ma prawo na skutkownu juristisku pomoe pola plišušnych nutłkostatnych sudnistwow płećiwo jednanjam, kotrež jeho jemu po wustawje abo po zakonju plistejace zakładne prawa ranja.

Artikl 9

Nichtó njesmě so swojowólnje zajeć w jatbje dźržeć abo z kraja wupokazać.

Artikl 10

Kóždy ma w poľne; runoprawosći prawo na to, zo so wo jeho prawach a winowatosćach a wo kóždej płećiwo njemu zapoloženj; chłostanskoprawnej skóřbje plez njewotwisne a njestranske sudnistwo sprawnje a zjawnje jedna.

Artikl 11

1. Kóždy chłostajomneho jednanja dla wobskorženy ma prawo na to, jako n jewinowaty plaćić, dołhož njeje jeho wina w zjawnynl jednanju, w kotrymž je wšě za swoje zakitowanje trěbne garantije mět, wotpowědujo zakon jej dopokazana

2. Nichtó njesmě so dla jednanja abo zanjechnanja něčeho zasudzić, štož njebě w času, hdyž je so to stało, po nutłkokrajnym abo po mjezynarodnym prawje chłostajomne. Runje tak njesmě so žane čese chłostan je wuprajić hač te w času chłostajolneho jednanja pľihrožene chłostanje.

Artikl 12

Nichtó njesmě swojowólnym zapľimnjenjam do swojeho priwatneho žiwjenja, swojeje swójby, swojeho bydlenja a swojeje korespondency abo nezakonskim škodam swojeje česće a swojeho mjena wustajeny być. Kóždy ma prawo na juristiski škit płećiwo tajkim zapľimnjenjam a škodam.

Artikl 13

1. Kóždy ma prawo, so znutłka slata swobodnje pohibować a sej swoje bydlenje swobodnje wuzwolić.

2. Kóždy ma prawo, kóždy kra; inkluziwn je swój swójski kraj wopušćić a so do swojeho kraja wróćić.

Artikl 14

1. Kóždy ma prawo, w drunich krajach před plesćěhanjom azyl pytać a wužiwać.

2. Tute prawo njemóže so wužiwać w padže plesćěhanja dla ryzy njepolitiskich złoštnistwow abo jednanjow, kotrež ranja cile a zasady Zjednoćenych narodow.

Artikl 15

1. Kóždy ma prawo na statnu přisłušnosť.

2. Nikomu njesmě so jeho statna přisłušnosť swojowólnje sćazać ani zaprajić prawo, swoju statnu přisłušnosť změnić.

Artikl 16

1. Mužoj a žony w žeńtwykmanej starobje maja bjez wobmjezowanja na zakładze rasy, statne je přisłušnosće abo religije prawo, do mandželstwa .stupić a swójbu založić.

2. Woni maja jenake prawa při zmandželenju, w mandželstwje a při rozwjazanju mandželstwa.

3. Zmandželenje smě so jenož w swobodnej a dospołnej přezjednosći přichodneju mandželskeju stać.

Artikl 17

1. Kóždy ma prawo, sam abo zhromadnje z druhimi wobsydstwo měć.

2. Nichtó njesmě swojowólnje swoje wobsydstwo zhubić.

Artikl 18

Kóždy ma prawo na swobodu mysłow, swědomja a religije; tute prawo wopłija swobodu, swoju religiju a swój swětonahlad změnić, kaž tež swobodu, swoju religiju abo swój swětonahlad sam abo w znromadnosći z drunimi, zjawnje abo priwatnje přez wučbu, praktikowanje, božu službu a wobkedžbowanjec nabožnych naložkow zwuraznić.

Artikl 19

Kóždy ma prawo na swobodu měnjenja a wuprajenje měnjenja tute prawo wopłija njehaćenu swobodu měnjenja a swobodu, sej njedziwajo na statne hranicy informacije a ideje ze srědkami kóždehožkuli razu wobstarać, přijimować a dale dawać.

Artikl 20

1. Kóždy ma prawo na swobodu zhromadźnja a zjednoćenja za měrliwe zaměry.

2. Nichtó n jesmě so nuzowač, zjednoćenstwu přisłušeć.

Artikl 21

1. Kóždy ma prawo, so při rjadowanju zjawnych naležnosćow swojeho kraja njeposrědnje abo přez swobodnje wolenych zastupjerjow wobdźělić.

2. Kóždy ma pod jenakimi wuměńženjemi prawo na přistup k zjawnym zastojnstwam w swoim kraju.

3. Wola ludu tworj zakład za awtoritu zjawneje mocy; tuta wola dyrbi so zwuraznić přez so wospjetowace, woprawdžite, powšitkowne a rune wólby, kotrež wotměwaja so z tajnym wotedaćom hłosow abo po tomu runohódnym swobodnym wólbny

modusu.

Artikl 22

Kóždy ma jako člon towaršnosće prawo na socialnu wěstotu a móže plez nutłkostatne naprawy a mjezynarodne zhromadne džěło wobkedźbujo organizaciju a pomocne srědky kóždeho stata wužiwać za swoju dostojnosć a swobodne wuwieće swojeje wosobiny njeparujomne hospodarske, socialne a kulturne prawa

Artikl 23

1. Kóždy ma prawo na džěło, na swobodnu wólbu powołanja, na płiměnjene a spokojace džělowe wuměnjena kaž tež na škit płěciwo bjezdžělnosći.
2. Wšitcy čłowjekoj maja bjcz kóždeje diskriminacije prawo na jenaku mzdu za jenake džěło.
3. Kóždy, kiž džěła, ma prawo na sprawne a płihódne zarunanje džěła, kotrež jemu a jeho swójbje čłowjeskej dostojnosći wotpowědowacu eksistencu zawěšća a kotrež ma so, jeli trjeba, z druhimi socialnymi škitnyli napravami dopjelnić.
4. Kóždy ma prawo, za škit svojich zajimow džěłarnistwa załozić a tajkim płistupić.

Artikl 24

Kóždy ma prawo na džělowe płestawki a swobodny čas inkluziwnje płiměnjene wobmjezowanie džěloweho časa kaž tež na prawidłowny płaćeny dowol.

Artikl 25

1. Kóždy ma prawo na za swo ju strowotu a derjeměće a tu swojeje swójbje płiměnjeny žiwjenski standard, inkluziwnje dosahace zežiwjenje, drascenje, bydlenje, lěkarske zastaranje a trěbne socialne poslužby, kaž tež dale prawo na wěstotu w padže bjezdžělnosće, chorosće, inwalidity, zwudowjenja staroby abo drugeje straty svojich zežiwjenskich srědkow plez njezawinowane wobstejnosće.
2. Mačerje a džěci maja prawo na wosebitu pomoc a podpěru. Wšěm džěćom, mandželskim a njemandželskim, płisteji jenaki socialny škit.

Artikl 26

1. Kóždy ma prawo na kublanje. Wučba dyrbi znajmjeńša w elementarnym abo zakładnym schodženku darmotna być. Elementarna wučba je obligatoriska. Fachowo- a powołanskošulska wučba dyrbi powšitkownje płistupna być, a wysokošulska wučba dyrbi wšěm wotpowědnje jich kmanosćam na jenake wašnje wotewrjena być.
2. Kublanje dyrbi na połne rozwiće čłowjeskeje wosobiny a na sylnjenje respektowanja čłowječich prawow a zakładnycn swobodow wusměrjene być. Wone dyrbi zrozumjenje, tolerancu a płěcelstwo mjez wšěmi ludami a wšěmi rasowymi abo nabožnymi skupinami spēchowac a džěławosć Zjednoćenycn narodow za zděrženje měra podpěrować.
3. Starši maja přenjoyadne prawo družinu kubljanja wuzwolić, kotrež ma so jich džěćom posrědkować.

Artikl 27

1. Kóždy ma prawo, so na kulturnym žiwjenju zhronladnosće swobodnje wobdžěleć, so nad wuměłstwami wjeselić a na wědomostnym postupje a jeho wudobyćacn džěl brać.
2. Kóždy ma prawo na škit duchownych a matericelnycn zajimow, kotrež wurostuja za njeho jako tworićela z džěłow wědomosće, literatury abo wuměłstwa.

Artikl 28

Kóždy ma prawo na socialny a mjezynarodny porjad, w kotrymž móža so w tutym wozjewjenju wuprajene prawa a swobody połnje zwoprawdźić.

Artikl 29

- 1. Kóždy ma winowatosće napěćo tej zhromadnosći, w kotrejž je jeničce móžne swobodne a połne wuwiće jeno wosobiny.*
- 2. Kóždy podleži pći wužiwanju swoich prawow a swobodow jenož tym wobmjezowanjam, kotrež zakoń jeničce za tón zaměr předwidži, pļipóznać a respektowanie prawow a swobodow druhich zawěšćić a sprawnym žadanjam moralki, zjawнено porjada a powšitkowneho derjeměća w demokratiskej towaršnosći wotpowědować.*
- 3. Tute prawa a swobody njesmedza so w žanym padže w napěćiwku k cilam a zasadam Zjednoćenych narodow wužiwać.*

Artikl 30

Ničo w tutym wozjewjenju njesmě so do toho směra wułożować, zo so za stat, za skupinu abo wosobu prawo stwori, tajke džěło wukonjeć abo tajki skutk zwoprawdźić, kiž so na wotstronjenje w tutym wozjewjenju wuprajenychn prawow a swobodow měritej.
